

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Науково-методична рада ОНУ імені І. І. Мечникова

І. П. Анненкова, С. П. Гвоздій, М. І. Ніколаєва, О. М. Ружицька

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО СКЛАДАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РОБОЧИХ
ПРОГРАМ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Одеса 2022

Рекомендовано
Науково-методичною радою
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
17 лютого 2022 р., протокол № 1
(оновлено згідно Положень ОНУ імені І. І. Мечникова 2022 року)

Укладачі:
Анненкова Ірина Петрівна
Гвоздій Світлана Петрівна
Ніколаєва Майя Іванівна
Ружицька Ольга Миколаївна

Рецензенти:

Листопад О. А. – доктор педагогічних наук, професор, ДЗ
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»;
Кузнецова Н. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, КЗВО «Одеська
академія неперервної освіти»

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, що розробляється для кожної навчальної дисципліни (освітнього компонента) на основі освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти в Університеті. Робочі програми навчальних дисциплін (у пропонованому форматі) не є об'єктами авторського права та інтелектуальної власності, що впливає із ст. 8 Закону України про авторське право та суміжні права. (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-434729-18#Text>). Робоча програма навчальної дисципліни є документом, що визначає загальні та фахові компетентності, програмні результати навчання, яких має досягти здобувач вищої освіти відповідно до ступеня вищої освіти та затвердженої освітньо-професійної (наукової) програми. У робочій програмі навчальної дисципліни визначено зміст, послідовність, організаційні форми її вивчення, обсяг, а також форми та засоби поточного, періодичного і підсумкового контролю.

Якщо навчальна дисципліна викладається здобувачам вищої освіти однієї спеціальності різних форм навчання (денної, вечірньої, заочної), то розробляється єдина робоча програма, в якій вказуються встановлені для цих форм навчання аудиторні заняття, самостійна робота, форми та методи контролю тощо. Якщо навчальна дисципліна викладається здобувачам вищої освіти різних спеціальностей із різним обсягом кредитів, то розробляють кілька робочих програм. У разі однакової кількості балів для всіх обов'язкових та вибіркового компонентів професійної підготовки розробляються окремі робочі програми.

На основі робочої програми навчальної дисципліни розробляються навчально-методичне забезпечення для самостійного вивчення дисципліни, інші матеріали методичного характеру, що забезпечують успішне оволодіння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу.

Робоча програма обов'язкової чи вибіркової дисципліни розробляється на кафедрі, яка забезпечує викладання дисципліни, відображає загальний зміст навчальної дисципліни, ураховуючи досягнення науково-педагогічних шкіл, які склалися в університеті, стану науки та техніки, передового досвіду з фаху дисципліни, а також з урахуванням регіональних та місцевих особливостей підготовки спеціалістів. Зміст робочої програми навчальної дисципліни має відповідати заявленим у Стандарті вищої освіти та/або освітній програмі компетентностям та результатам навчання (для відповідного рівня вищої освіти).

Робоча програма розробляється викладачем або групою викладачів кафедри, які забезпечують викладання навчальної дисципліни. Наступними етапами є:

- 1) на засіданні кафедри;
- 2) погодження із гарантом відповідної освітньої програми;
- 3) на засіданні навчально-методичної комісії факультету;
- 3) затвердження проректором з науково-педагогічної роботи.

Термін дії робочої програми складає 3 роки. Робоча програма перезатверджується щорічно на засіданні кафедри. Зміни і доповнення вносяться щороку і обговорюються на засідання кафедри.

Робоча програма навчальної дисципліни використовується для ознайомлення учасників освітнього процесу зі змістом навчальної дисципліни, критеріями та методами оцінювання результатів навчання тощо; встановлення відповідності змісту, компетентностей та результатів навчання при зарахуванні результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти (академічна мобільність), за іншими освітніми програмами, у попередні роки (при поновленні на навчання), а також у неформальній та інформальній освіті.

Структура робочої програми навчальної дисципліни містить титульну сторінку та такі розділи:

1. Опис навчальної дисципліни.
2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.
3. Зміст навчальної дисципліни.
4. Структура навчальної дисципліни.
5. Теми семінарських занять (за необхідності).
6. Теми практичних занять (за необхідності).
7. Теми лабораторних занять (за необхідності).
8. Самостійна робота.
9. Методи навчання.
10. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання).
11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти.
12. Методичне забезпечення.
13. Питання для підготовки до підсумкового контролю
14. Рекомендована література.
15. Інформаційні ресурси.

Варто дотримуватися загального обсягу робочої програми навчальної дисципліни від 5 до 20 сторінок з урахуванням обсягу дисципліни. Додатки у робочій програмі навчальної дисципліни, як правило, не передбачаються.

Опис навчальної дисципліни. Опис навчальної дисципліни повинен включати: кількість кредитів ЄКТС; кількість змістових модулів відповідно до освітньої програми; галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти; загальну кількість годин, передбачених навчальним планом для вивчення дисципліни; характеристику навчальної дисципліни, форму підсумкового контролю.

Мета та завдання навчальної дисципліни. Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни зазначаються у контексті спеціальності з урахуванням вимог освітньої програми та стандарту вищої освіти (за наявності). Слід вказати визначені освітньою програмою компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна. Для вибіркових дисциплін може бути наведено коротке пояснення можливостей та переваг, які надає вивчення дисципліни.

Програмні результати навчання. Слід вказати, що повинен здобувач вищої освіти знати, розуміти, бути здатним продемонструвати після завершення вивчення навчальної дисципліни. Формулювання результатів навчання для обов'язкових дисциплін має базуватися на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання) та деталізувати їх (знати, вміти).

Зміст навчальної дисципліни. Перелік змістових модулів з описом кожної теми.

Структура навчальної дисциплін. Структура навчальної дисципліни подається у вигляді таблиці та враховує усі види аудиторних та позааудиторних навчальних робіт здобувача вищої освіти як очної (денної\вечірньої), так і заочної форм навчання. Загальна кількість годин має відповідати навчальному плану.

Теми семінарських, практичних, лабораторних занять. У робочій програмі теми семінарських\практичних\лабораторних занять відображаються у вигляді таблиці. Тема кожного заняття повинна мати назву та кількість годин, відведених на його проведення. Тема може дублювати із розділом 4, але має містити у тому числі уточнюючі формулювання щодо конкретних видів робіт згідно теми. Якщо такий вид занять не передбачений навчальним планом – потрібно написати – не передбачено.

Самостійна робота здобувача вищої освіти. Самостійна робота має охоплювати зміст всієї навчальної дисципліни із зазначенням кількості годин, відведених на виконання кожної теми або завдання. Індивідуальні завдання, як один з видів самостійної роботи здобувача вищої освіти, мають включати назву, їхній обсяг, коротку характеристику змісту і вимог до виконання та оцінювання.

Індивідуальні завдання є різновидом самостійної роботи студентів. До них відносяться: реферати, розрахункові, графічні, курсові роботи/проекти тощо (п. 2.7. Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ). У робочих програмах навчальних дисциплін подається тематика індивідуальних завдань, вимоги до звітування/захисту тощо.

У разі наявності курсової роботи за фундаментальною, фаховою дисципліною (у тому числі такі, що вивчаються впродовж кількох періодів навчання) курсова робота може бути включена на правах окремого освітнього компонента освітньої програми та виділяється окремою позицією в навчальному плані (орієнтований обсяг, як правило, 3 кредити ЄКТС). Процедура захисту та диференційований залік з неї має враховуватися в число 16 дисциплін на навчальний рік. Курсові роботи/проекти мають бути обов'язково відображені в Освітній програмі та навчальному плані спеціальності/спеціалізації. Здобувачі вищої освіти можуть мати не більше однієї курсової роботи на рік. У разі наявності кваліфікаційної роботи бакалавра, на випускному курсі не передбачається виконання курсової роботи. Вимоги щодо підготовки, оформлення, захисту курсової роботи мають бути оформленими у вигляді окремих методичних рекомендацій.

Методи навчання. Вказати методи навчання, які будуть використані у процесі проведення лекційних, практичних, семінарських та інших видів навчальних занять.

За характером подання та сприйняття інформації розрізняють такі методи:

- ♦ *Словесні:* лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, інструктаж, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій, ситуаційне навчання тощо. У програмі розробниками наводяться методи, які є дотичними до специфіки та особливостей дисципліни, що вивчається.

- ♦ *Наочні:* ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень тощо. У програмі розробниками наводяться методи, які можуть використовуватись згідно специфіки та особливостей дисципліни, що вивчається.

- ♦ *Практичні:* вправи; тренувальні вправи; творчі вправи; розв'язання розрахункових задач; практичні роботи; лабораторні роботи; виконання дослідів; метод проєктів (проєктування); ділові ігри; рольові ігри; виконання індивідуальних завдань тощо. У програмі наводяться ті методи, які згідно специфіки та особливостей дисципліни, що вивчається, є найбільш доречними.

Зазначений перелік методів не є вичерпним і може доповнюватись викладачем самостійно.

Форми контролю та методи оцінювання. Формами контролю в ОНУ прийнято використовувати залік, диференційований залік, іспит.

Необхідно вказати методи окремо для поточного/періодичного і підсумкового контролю. Поточний контроль – це контроль за 1, 2, 3 ... темами тощо. Періодичний – контроль за змістовим модулем (ЗМ).

Методи поточного\періодичного контролю: усне опитування, контрольні письмові роботи, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання розв'язання розрахункових задач, захист результатів практичних, лабораторних робіт, оцінювання доповідей, тестування (бланкове або комп'ютерне), оцінювання есе, оцінювання виконання практичних навичок та ін..

Підсумковий контроль. Формами підсумкового контролю в рамках дисципліни є іспит або залік. Вимоги до проведення іспитів та заліків зазначені у пп.3.5-3.11 та пп.3.12-3.14 Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І. І. Мечникова відповідно.

Іспит може проходити в усній формі, письмовій, у формі тестування, оцінювання портфоліо, захисту проєктів тощо згідно специфіки та особливостей дисципліни, що вивчається.

Критерії оцінювання результатів навчання. Критерій оцінювання – це ознака, на основі якої проводиться оцінювання будь-чого і яка є мірою оцінки. Критерії оцінювання визначаються за допомогою якісних показників та ознак, що демонструють рівень сформованості навчальних досягнень здобувачів вищої освіти і трансформуються в оцінку згідно затвердженої шкали.

Результати академічної успішності студентів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС.

У таблиці нижче наведено загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Звертаємо увагу, що зазначені критерії є орієнтовними, їх обов'язково потрібно адаптувати до навчальної дисципліни, для якої складається робоча програма.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого;	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під

	під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Робоча програма навчальної дисципліни повинна передбачати розподіл балів між поточним, періодичним та підсумковим контролем знань. Рекомендований розподіл балів для іспиту: 60-80 балів за поточний та періодичний контроль, 40-20 балів за підсумковий контроль (іспит). Інші приклади розподілу балів наведено у прикладах у додатках.

Слід підкреслити важливість формувального оцінювання, під яким розуміється інтерактивне вимірювання результатів навчання, яке дає змогу викладачам визначати потреби студентів та адаптувати до них освітній процес, а здобувачам – зрозуміти свої помилки, контролювати власне зростання, планувати подальшу траєкторію навчання. Основна мета формувального оцінювання (оцінювання для навчання) – дати студентові (та викладачеві) інформацію про поточний рівень навчальних досягнень та шляхи їх покращення. Через зворотний зв'язок можна не лише показати здобувачеві, що вже виходить добре і на що варто звернути увагу.

Для розуміння принципів формувального оцінювання у Додатку 2 наведені приклади, які викладач (за бажанням) може використати у власній робочій програмі для деталізації особливостей роботи здобувача вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни.

Методичне забезпечення. Розділ містить перелік конспектів лекцій, методичних вказівок до лабораторних робіт та практичних (семінарських) занять для забезпечення вивчення навчальної дисципліни у тому числі і тих, що розміщені у відкритому доступі.

Згідно Положення про освітній процес в ОНУ (п. 3.5) до навчально-методичного забезпечення відносяться:

Робоча програма навчальної дисципліни;

Силабус;

Навчально-методичні матеріали для лекцій, конспекти (тексти, схеми) лекцій;

Мультимедійні презентації;

Плани практичних, семінарських та лабораторних занять;

Методичні вказівки (рекомендації) щодо самостійного вивчення дисципліни;

Навчально-методичні матеріали для поточного, періодичного і підсумкового контролю;

Інші науково-методичні матеріали з урахуванням специфіки навчальної дисципліни.

За зміст і форму мультимедійних презентацій, схем, вказівок та рекомендацій, інших матеріалів методичного забезпечення відповідальність несе викладач. Рекомендовано матеріали, які не видаються і на розміщуються у депозитарії Наукової бібліотеки ОНУ, зберігати у хмарних сховищах, GOOGLE дисках та/або класах, платформі MOODLE тощо. Студентам надається посилання для доступу на зазначені ресурси.

Питання для підготовки до підсумкового контролю. Розділ включає запитання, які використовуються для проведення як поточного, так і підсумкового контролю.

Рекомендована література. У розділі необхідно вказати основні та додаткові літературні джерела. До переліку основної літератури включають нормативні документи, вітчизняні і зарубіжні підручники та навчальні посібники, у тому числі, розроблені викладачами кафедри (не більше 10 пунктів). У перелік додаткової літератури, який призначений для більш поглибленого вивчення окремих розділів або тем, включаються різні довідкові, періодичні видання, зокрема з баз даних Scopus, Web of Science, монографії тощо.

Літературні джерела мають бути оформлені відповідно до стандарту (ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»). Рекомендовані для вивчення дисципліни література та інші джерела інформації мають бути доступні здобувачам освіти на безоплатній основі, зокрема: у бібліотеці закладу вищої освіти; на електронних ресурсах закладу вищої освіти; у визначених в робочій програмі відкритих державних реєстрах, інформаційних системах, базах даних тощо; на зазначених у робочій програмі зовнішніх електронних ресурсах, що надають вільний доступ до інформації.

Електронні інформаційні ресурси. Розділ повинен містити посилання на документи в інформаційних системах, які можуть бути корисними при вивченні навчальної дисципліни. Тут наводять електронні адреси сайтів та Інтернет-джерела з нормативною базою, які доступні здобувачам вищої освіти.

У деталізованому прикладі оформлення робочої програми *курсивом* позначено коментарі, які конкретизують зазначені вище пояснення.

**ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра _____

(На якій розроблено програму)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

«_____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва навчальної дисципліни має відповідати назві в освітній програмі

_____ (назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) / Другий (магістерський) / Третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: _____

Спеціальність: Код і назва мають відповідати освітній програмі
(код і назва спеціальності (тей))

Спеціалізація : (за наявності) _____

Освітньо-професійна/наукова програма: _____
(назва ОПП/ОНП)

Робоча програма має бути затверджена до початку навчального року; перезатверджені до початку наступного навчального року, що засвідчується підписом завідувача кафедри на с. 2 робочої програми. На титульній сторінці документа встановлюється рік затвердження робочої програми.

У разі, коли в текст програми вносяться суттєві зміни, програма має бути затверджена як нова.

ОНУ

20__

Робоча програма навчальної дисципліни « _____ ». – Одеса:
ОНУ, 20__ . – __ с.

Розробники: (вказати прізвища, наукові ступені, вчені звання та посади розробників).

Всі, хто викладають зазначену навчальну дисципліну мають бути у числі розробників.

Дати і номери протоколів мають бути написані від руки.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри _____
Протокол № __ від. “ ____ ” _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП/ОНП _____
_____ (_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) _____
факультету
Протокол № __ від. “ ____ ” _____ 20__ р.
Голова НМК _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № __ від. “ ____ ” _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № __ від. “ ____ ” _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання	
Загальна кількість: кредитів – годин – змістових модулів –	Галузь знань _____ (шифр і назва)	<i>Обов'язкова / Дисципліна вільного вибору</i>		
	Спеціальність _____ (код і назва)	<i>Рік підготовки:</i>		
		-й	-й	
	Спеціалізації: _____ (назва)	<i>Семестр</i>		
		-й	-й	
		<i>Лекції</i>		
		ГОД.	ГОД.	
		<i>Практичні, семінарські</i>		
		ГОД.	ГОД.	
		<i>Лабораторні</i>		
		ГОД.	ГОД.	
		<i>Самостійна робота</i>		
		ГОД.	ГОД.	
			Форма підсумкового контролю: <i>згідно з навчальним планом</i>	

Кількість годин має відповідати освітній програмі/навчальному плану. Тому перед щорічним перезатвердженням програми (до початку навчального року) треба звірити кількість годин.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета .....

Завдання .....

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальних (ЗК): .....

б) спеціальних/фахових (СК/ФК): .....

(Вказуються компетентності, елементи яких формуються, відповідно до стандартів вищої освіти й освітньої програми, та їх коди (див. МАТРИЦЮ освітньої програми))

Програмні результати навчання (ПРН):

(Вказуються результати навчання відповідно до МАТРИЦІ освітньої програми та їх коди. Рекомендована кількість ПРН для дисциплін у 3 кредити – 3-5 та 5-7 – для дисциплін з більшою кількістю кредитів).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: .....

вміти: .....

(азначена інформація не має протирічити ЗК, СК та ПРН. Цей пункт конкретизує те, що мають знати та вміти після вивчення навчальної дисципліни)

3. Зміст навчальної дисципліни

Зміст має забезпечувати формування компетентностей (ЗК, СК), ПРН та відповідати рівню вищої освіти (ступеню) згідно Стандарту вищої освіти та/або Освітній програмі. За наявності сумнівів – орієнтиром може слугувати Національна рамка кваліфікацій (6-й рівень – бакалаври; 7-й рівень – магістри; 8-й рівень – доктори філософії).

Змістовий модуль 1. .....

Тема 1. .....

Тема 2 . ....

Змістовий модуль 2. .....

Тема...

Тема...

4. Структура навчальної дисципліни

Сумарна кількість годин за темами має відповідати загальній кількості годин, зазначених у розділі 1 (не допускайте математичних помилок)!

Назви тем у цьому розділі формулюються у загальному вигляді, з тим щоб у подальших розділах (семінарські заняття, практичні заняття, самостійна робота) їх конкретизувати, деталізувати та вказати вид роботи.

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього о	у тому числі				Усього	у тому числі			
л		п/с	лаб	ср	л		п/с	лаб	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Назва.										
Тема 1. Назва.										
Тема 2. Назва і т. ін.										
Разом за змістовим модулем 1										
Змістовий модуль 2. Назва.										
Тема Назва.										
Тема Назва і т. ін.										
Разом за змістовим модулем 2										
Усього годин										

5. Теми семінарських занять

У разі, якщо семінарські заняття не передбачені навчальним планом, цей розділ залишається з таким формулюванням: **Семінарські заняття не передбачені.**

У разі, якщо семінарські заняття передбачені, кількість годин має співпадати з кількістю годин у розділі 4.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

6. Теми практичних занять

У разі, якщо практичні заняття не передбачені навчальним планом, цей розділ залишається з таким формулюванням: **Практичні заняття не передбачені.**

У разі, якщо практичні заняття передбачені, кількість годин має співпадати з кількістю годин розділу 4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

У разі, якщо лабораторні заняття не передбачені навчальним планом, цей розділ залишається з таким формулюванням: **Лабораторні заняття не передбачені.**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

Кількість годин на самостійну роботу за кожною темою має співпадати з кількістю годин розділу 4, питання для самостійної роботи мають бути більш детальними та конкретними з обов'язковим зазначенням виду роботи (доповідь, есе, реферат та ін.). У разі якщо самостійна робота пропонується не за всіма темами, необхідно вказати номер теми до якої пропонується ці завдання, цей номер має співпадати із номером теми у розділі 4.

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	...	...
2	...	...
	Разом	

До самостійної роботи відноситься (на вибір викладача):

[1] – підготовка до лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять;

[2] – написання рефератів, есе;

[3] – індивідуальне навчально-дослідне завдання;

[4] – курсова робота тощо

(п.2.8. Положення про освітній процес в ОНУ).

9. Методи навчання

Методи навчання пропонуються розробником, виходячи з академічної автономії викладача, та відображають ФАКТИЧНУ роботу зі студентами. У разі потреби можна орієнтуватися на запропонований перелік у методичних рекомендаціях.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Методи контролю пропонуються розробником, виходячи з академічної автономії викладача, та відображають ФАКТИЧНУ роботу зі студентами. У разі потреби можна орієнтуватися на запропонований перелік у тексті методичних вказівок.

Зверніть увагу на те, що існують такі види контролю: поточний, періодичний та підсумковий.

Обов'язково необхідно вказати КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.

11. Питання для підсумкового контролю

Кількість питань для підсумкового контролю має бути в межах від 1/3 до 2/3 від загальної кількості годин, що відводяться на навчальну дисципліну. Наприклад: 3 кредити – 90 годин – від 30 до 60 запитань.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Форма для заліку

Поточний та періодичний контроль		Сума балів
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	100

Форма для іспиту

Поточний та періодичний контроль			Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		
				100

Орієнтовні приклади заповнення таблиць щодо розподілу балів

ЗВЕРНУТИ УВАГУ!!! Для розуміння підходу викладача до поточного та періодичного оцінювання необхідно навести формулу розрахунку суми балів за навчальною дисципліною (приклад).

Приклад 1**Приклад для іспиту**

Поточний та періодичний контроль								Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						Індивідуальне самостійне завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	10	40	
5	5	5	5	5	5	5	5			
Контрольна робота за змістовим модулем 1 - 5				Контрольна робота за змістовим модулем 2 - 5						

Приклад 2**Приклад для заліку**

Поточний та періодичний контроль								Індивідуальне самостійне завдання	Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	100
5	5	5	5	5	5	5	5		
Контрольна робота* за змістовим модулем 1 – 20				Контрольна робота за змістовим модулем 2 – 20					

Приклад 3**Приклад для заліку**

Поточний та періодичний контроль								Індивідуальне самостійне завдання	Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	100
10	10	10	10	10	10	10	10		

Приклад 4**Приклад для заліку**

Поточний та періодичний контроль					Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		
Індивідуальне завдання 1	Індивідуальне завдання 2	Контрольна робота	Індивідуальне завдання	Контрольна робота	
20	10	20	30	20	100

*Примітка: Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові письмові завдання для модульних контрольних робіт складаються з 20 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу модуля. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання студент отримує 1 бал.

Приклад 5.

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Залік оцінюється за 100-бальною шкалою. Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль та підсумковий контроль.

Поточний контроль														Фінальна оцінка
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
														100

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожний змістовий модуль. Відповідь під час іспиту також оцінюється за 100-бальною шкалою. Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль та підсумковий контроль.

Поточний та періодичний контроль			Підсумковий контроль (іспит)	Фінальна оцінка
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		
100	100	100	100	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

Згідно Положення про освітній процес в ОНУ (п. 3.5) до навчально-методичного забезпечення відносяться (обрати необхідне). Наведено у тексті вище.

14. Рекомендована література

Необхідно оновити рекомендовану літературу: основна – перевага віддається україномовним виданням та/або виданим в Україні (рік видання – починаючи з 2010 р.). Літературу необхідно оновлювати регулярно (бажано щорічно). Інші видання бажано перенести у додаткову літературу. Видання іноземною мовою (мовою, що відповідає спеціалізації) можуть бути як в основній літературі, так і в додатковій. До цього переліку можна віднести також друковані наукові, навчально-методичні, науково-популярні та інші видання; електронні видання; аудіо- та відеозаписи; інші матеріали та джерела інформації.

Основна

1. ....

Додаткова

1. ....

15. Електронні інформаційні ресурси

У цьому розділі вказуються тільки офіційні сайти, які рекомендуються студентам для підготовки до занять (практичних, семінарських, самостійної роботи), наприклад, сайти бібліотек, Coursera тощо.

Наприклад:

1. ....

2. відкриті державні реєстри;

3. оприлюднені документи та офіційні сайти органів статистики, інших установ та організацій;

4. відкриті бази даних;

ПРИКЛАДИ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ**Приклад 1**

Види навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Поточний контроль на лекціях			
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт			
Поточний контроль під час лабораторних (практичних) занять			
Контрольна робота за змістовим модулем			
Усього за змістовим модулем1			0 - 30
Змістовий модуль 2			
Поточний контроль на лекціях			
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт			
Поточний контроль під час лабораторних (практичних) занять			
Виконання індивідуального самостійного завдання (розв'язання розрахункових завдань)			
Контрольна робота за змістовим модулем			
Усього за змістовим модулем2			0 - 30
Підсумковий контроль (іспит)			0 – 40
Підсумкова сума балів			0 – 100

Приклад 2

Види навчальної роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль N		
	Кіль-кість балів за 1 заняття (завдання)	Кіль-кість занять (завдань)	Сумар-на кіль-кість балів (max)	Кіль-кість балів за 1 заняття (завдання)	Кіль-кість занять (завдань)	Сумар-на кіль-кість балів (max)	Кіль-кість балів за 1 заняття (завдання)	Кіль-кість занять (завдань)	Сумар-на кіль-кість балів (max)
Семінарське заняття									
Практичні заняття									
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт									
Контрольна робота за змістовим модулем									
...									
Реферат									
Есе									
Презентація									
....									
Разом			20			20			20
Іспит	40								
Підсумкова сума балів	100								